EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2018.5.23.
COM(2018) 421 final

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Portugália 2018. évi nemzeti reformprogramjáról,

amelyben véleményezi Portugália 2018. évi stabilitási programját

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Portugália 2018. évi nemzeti reformprogramjáról,

amelyben véleményezi Portugália 2018. évi stabilitási programját

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre[1] és különösen annak 5. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról szóló, 2011. november 16-i 1176/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre[2] és különösen annak 6. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására[3],

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira[4],

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

(1) A Bizottság 2017. november 22-én elfogadta az éves növekedési jelentést, amely elindította a gazdaságpolitikai koordináció 2018. évi európai szemeszterét. A Bizottság kellő figyelmet fordított az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság által 2017. november 17-én kihirdetett szociális jogok európai pillérére. Az Európai Tanács 2018. március 22-én jóváhagyta az éves növekedési jelentés prioritásait. A Bizottság az 1176/2011/EU rendelet alapján 2017. november 22-én elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült jelentést is, amelyben Portugáliát azon tagállamok közé sorolta, amelyek vonatkozásában részletes vizsgálatra kerül sor. A Bizottság ugyanezen a napon az euróövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást is elfogadott, amelyet az Európai Tanács 2018. március

[1] HL L 209., 1997.8.2., 1. o.
[2] HL L 306., 2011.11.23., 25. o.
[3] COM(2018) 421 final.
[4] P8_TA(2018)0077 és P8_TA(2018)0078.

22-én hagyott jóvá. A Tanács 2018. május 14-én elfogadta az euróövezet gazdaságpolitikájáról szóló ajánlást (a továbbiakban: az euróövezetre vonatkozó ajánlás).

(2) Mivel Portugália pénzneme az euró, továbbá tekintettel a gazdasági és monetáris unió gazdaságainak szoros összefonódására, Portugáliának gondoskodnia kell arról, hogy teljeskörűen és megfelelő időben végrehajtsa az euróövezetre vonatkozó ajánlást, melyet az alábbi 1–3. ajánlás tükröz.

(3) A Portugáliára vonatkozó 2018. évi országjelentést[5] 2018. március 7-én tették közzé. Az országjelentés értékelte a Tanács által 2017. július 11-én elfogadott országspecifikus ajánlások és az előző években Portugáliának címzett ajánlások végrehajtása érdekében hozott intézkedéseket, valamint az Európa 2020 stratégia nemzeti szintre lebontott célkitűzései kapcsán Portugália által elért eredményeket. Az országjelentés emellett magában foglalta az 1176/2011/EU rendelet 5. cikke szerinti részletes vizsgálatot is, melynek eredményeit szintén 2018. március 7-én tették közzé[6]. Vizsgálata alapján a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy Portugáliában makrogazdasági egyensúlyhiány áll fenn. Mindenekelőtt a jelentős nettó külső kötelezettségállomány, a magán- és az állami szektor adóssága és a nemteljesítő hitelek magas aránya az alacsony termelékenység összefüggésében sebezhetővé teszi az országot. A nettó külső kötelezettségállomány kiigazításához prudens folyófizetésimérleg-egyenlegre és a versenyképességi előnyök fenntartására van szükség. A magánszektor adósságának aránya a korábbi magas szintekhez képest tovább csökken, a nominális növekedés helyreállása és a némileg negatív hiteláramlás miatt, a GDP-arányos államadósság pedig az előrejelzés szerint csökkenő pályára állt, összefüggésben a tartós hitelállomány-leépítési igénnyel. A pénzügyi szektort érintő beavatkozások segítettek a stabilitási kockázatok visszafogásában, bár a bankokra továbbra is hátrányosan hat az alacsony nyereségesség és a nemteljesítő hitelek nagy – bár csökkenő – állománya. A versenyképességgel, a hitelállomány-leépítéssel és a potenciális növekedéssel kapcsolatos javuló kilátások fő hajtóereje a magasabb termelékenységnövekedés. A munkanélküliség több éve gyorsan csökken. Továbbra is vannak szakpolitikai hiányosságok, mindenekelőtt a nemteljesítő hitelek állományának csökkentésére és az üzleti környezet javítására előirányzott intézkedések végrehajtása terén. Több reformterv, többek között a munkaerőpiaci szegmentáció megszüntetésére irányuló intézkedések és az államháztartás fenntarthatóságának javítását célzó fiskális-strukturális reformok elfogadását és végrehajtását nyomon kell követni.

(4) Portugália 2018. április 27-én benyújtotta 2018. évi nemzeti reformprogramját és 2017. évi stabilitási programját. A kapcsolódási pontok figyelembevétele érdekében a két program értékelésére egyidejűleg került sor. A stabilitási program a GDP-arányos államadósság stabil csökkenését vetíti előre. Portugália nemzeti reformprogramja rövid és középtávú kötelezettségvállalásokat egyaránt tartalmaz, és magában foglalja a 2018. évi országjelentésben megállapított problémákat. Mindenekelőtt olyan, a képesítések és az innováció területére irányuló intézkedéseket jelent be, amelyek fellendítik a termelékenységet és növelik a portugál export értékét. A nemteljesítő hitelek csökkentésére irányuló stratégia, valamint a vállalati tőkeellátottság ösztönzésére irányuló intézkedések hozzájárulnak a portugál gazdaság eladósodottságának csökkentéséhez és a bankok mérlegének

[5] SWD(2018) 220 final.
[6] COM(2018) 120 final.

megtisztításához. Összességében a benyújtott programok hatékony végrehajtása elősegítené az egyensúlyhiányok megszüntetését.

(5) A vonatkozó országspecifikus ajánlásokat figyelembe vették az európai strukturális és beruházási alapok 2014–2020 közötti időszakra szóló programozása során. Az 1303/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet[7] 23. cikke szerint, amennyiben az a vonatkozó tanácsi ajánlások végrehajtásának elősegítése érdekében szükséges, a Bizottság kérheti egy tagállamtól, hogy vizsgálja felül partnerségi megállapodását és releváns programjait, és javasoljon azokhoz módosításokat. A Bizottság az európai strukturális és beruházási alapok eredményességét és a gondos gazdasági irányítást összekapcsoló intézkedések alkalmazására vonatkozó iránymutatásokban további részletekkel szolgált arról, hogyan alkalmazná az említett rendelkezést[8].

(6) Portugália jelenleg a Stabilitási és Növekedési Paktum prevenciós ágához tartozik, és az átmeneti adósságszabály hatálya alatt van. 2018. évi stabilitási programjában a kormány azt vetíti előre, hogy a GDP-arányos államháztartási hiány 2018-ban és 2019-ben 0,7 %, illetve 0,2 % lesz, majd további javulás után 2021-ben a GDP 1,4 %-ának megfelelő többletbe fordul át. Ezek a tervek nem veszik figyelembe a 2019 utáni banktámogatási intézkedések esetleges hiánynövelő hatását. A középtávú költségvetési cél – a GDP 0,25 %-ának megfelelő strukturális többlet – a tervek szerint 2020-ban fog megvalósulni. A 2018. évi stabilitási program szerint a GDP-arányos államadósság 2018-ban várhatóan 122,2 %, 2019-ben pedig 118,4 % lesz, majd 2021-ben 107,3 %-ra csökken. Az ezeket a költségvetési előrejelzéseket alátámasztó makrogazdasági forgatókönyv 2018-ra megalapozott, a következő évek tekintetében viszont optimista. Ugyanakkor 2018-tól kezdődően a kitűzött hiánycélok elérésének támogatásához szükséges intézkedések nincsenek kellőképpen kidolgozva.

(7) Portugália 2018. évi stabilitási programja szerint a 2017. évi nagy kiterjedésű erdőtüzekkel összefüggő intézkedések költségvetési hatása jelentős volt, és a program megfelelő bizonyítékokkal támasztja alá e költségvetési többletkiadások mértékét és jellegét. A stabilitási program kitér arra, hogy a 2018. évi költségvetés a GDP mintegy 0,07 %-ának megfelelő mértékű rendkívüli kiadásokat tartalmaz az erdőtüzek megakadályozását célzó megelőző intézkedésekkel összefüggésben. A stabilitási program meghatározza a veszélyhelyzet kezeléséhez kapcsolódó, egyszerinek minősülő kiadásokat, továbbá a megelőzéshez kapcsolódó kiadásokat. E kiadások integrált jellege, valamint a kiadások 2017. évi nagy kiterjedésű erdőtüzekkel való közvetlen kapcsolata miatt az erdőtüzek megelőzésére fordított kiadások egyedi kezelése a rendkívüli eseményekre vonatkozó rendelkezések alkalmazásának tekinthető. A Bizottság szerint a megelőző intézkedésekkel összefüggésben figyelembe vehető többletkiadások mértéke 2018-ban a GDP 0,07 %-ának felel meg. Az 1466/97/EK rendelet 5. cikkének (1) bekezdésében és 6. cikkének (3) bekezdésében foglalt rendelkezések lehetőséget adnak e többletkiadások figyelembevételére, mivel az előre nem látható, nagy kiterjedésű erdőtüzek rendkívüli eseménynek minősülnek, a portugál államháztartásra gyakorolt

[7] Az Európai Parlament és a Tanács 1303/2013/EU rendelete (2013. december 17.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 320. o.).

[8] COM(2014) 494 final.

hatásuk jelentős, és a középtávú költségvetési célhoz vezető korrekciós pályától való átmeneti eltérés engedélyezése nem veszélyeztetné a fenntarthatóságot. A figyelembe vehető összegekre is kiterjedő végső értékelésre a portugál hatóságok által megadott, 2018-ra vonatkozó tényadatok alapján, 2019 tavaszán kerül majd sor.

(8) A Tanács 2017. július 11-i ajánlása szerint Portugáliának biztosítania kell, hogy a nettó elsődleges államháztartási kiadások[9] nominális növekedési rátája 2018-ban ne haladja meg a 0,1 %-ot, ami a GDP legalább 0,6 %-ának megfelelő éves strukturális kiigazításnak felel meg. Ugyanakkor megállapításra került, hogy a 2018-ra vonatkozó költségvetésiterv-javaslat értékelése, majd azt követően a 2018. évi költségvetési eredmények értékelése során megfelelően figyelembe kell venni azt a célt, amely egy olyan költségvetési irányvonal megvalósítására vonatkozik, amely hozzájárul mind a folyamatban lévő gazdaságélénkülés megerősítéséhez, mind pedig az államháztartás fenntarthatóságának biztosításához. Miután a Bizottság Portugália költségvetésiterv-javaslatáról szóló véleményének keretében értékelte a portugáliai fellendülés erősségét, megfelelően figyelembe véve az ország fenntarthatósági kihívásait, megállapította, hogy ebben az összefüggésben nem kell további elemeket figyelembe venni. A Bizottság 2018. tavaszi előrejelzése alapján fennáll a kockázata annak, hogy 2018-ban, valamint 2017-ben és 2018-ban együttesen számítva jelentős lesz az eltérés a javasolt költségvetési kiigazítástól.

(9) 2019-ben, tekintettel Portugália 60 % feletti GDP-arányos államadósság-rátájára és az 1,3 %-os előre vetített kibocsátási résre, a nettó elsődleges államháztartási kiadások[9] nominális növekedési rátája nem haladhatja meg a 0,7 %-ot, összhangban a Stabilitási és Növekedési Paktumban meghatározott követelménymátrix által előírt, a GDP 0,6 %-ának megfelelő strukturális kiigazítással. Változatlan politikát feltételezve fennáll annak a veszélye, hogy az ország 2019-ben, valamint a 2018–2019-es időszakban összességében jelentősen el fog térni ettől a követelménytől. Ugyanakkor az előrejelzés szerint Portugália várhatóan 2018-ban és 2019-ben meg fog felelni az átmeneti adósságszabálynak. A Tanács összességében úgy véli, hogy 2018-tól meg kell tenni a szükséges intézkedéseket a Stabilitási és Növekedési Paktum rendelkezéseinek való megfelelés biztosítása érdekében. Fontos lenne a rendkívüli bevételeknek az államadósság-ráta további csökkentésére való felhasználása.

(10) Az államadósság fenntarthatóságának biztosítása a fenntartható költségvetési konszolidációtól függ, amelyet az államháztartás hatékonyabb bevételbeszedés és kiadásellenőrzés révén elért strukturális javításával kell megvalósítani. A kiadások ellenőrzésének megerősítése érdekében kulcsfontosságú a kötelezettségvállalások ellenőrzésére vonatkozó törvény hatékony végrehajtása, a költségvetési kerettörvény szigorú és időben történő végrehajtása, valamint a kiadások folyamatos felülvizsgálata és észszerűsítési erőfeszítések végrehajtása. A költségvetési tervezés és végrehajtás továbbra is komoly kihívást jelent, különösen az egészségügyi ágazatban, ahol a késedelmes fizetések (hátralékok) továbbra is nagyon magasak, ami a számviteli ellenőrzési és irányítási gyakorlatok hiányosságaira is rámutat. A fenntartható költségvetési konszolidáció érdekében foglalkozni kell az elöregedéshez

[9] A nettó államháztartási kiadás a teljes államháztartási kiadás, a következők kivételével: kamatkiadások, az uniós programokra fordított azon kiadások, amelyeket teljes mértékben ellentételeznek az uniós alapokból származó bevételek, valamint az álláskeresési járadékokra fordított kiadások nem diszkrecionális változásai. A hazai finanszírozású bruttó állóeszköz-felhalmozás négyéves időszakra van szétterítve. A diszkrecionális bevételi intézkedéseket, illetve a törvényben előírt bevételnövelést figyelembe veszik, a bevételi és a kiadási oldalon végrehajtott egyszeri intézkedéseket pedig nettósítják.

kapcsolódó magas és növekvő költségekkel. Középtávon nagyobb költségvetési kockázatok elsősorban a nyugdíjak finanszírozásának költségeihez fognak kapcsolódni, míg az egészségügy költségei hosszú távon növelik majd a nyomást. A nyugdíjrendszer középtávú fenntarthatóságának javítására irányuló lépések az elöregedéssel kapcsolatos egészségügyi költségek kezelésére irányuló átfogó stratégiával együtt hozzájárulhatnak e kockázatok kezeléséhez.

(11) Hasonlóképpen, a kiadások ellenőrzése, az adósságok kezelése és az állami vállalatok általános pénzügyi fenntarthatóságának javítása jelentősen hozzájárulhat az államháztartás strukturális javulásához. Bár az állami vállalatok nettó összjövedelme továbbra is negatív, működési eredményeik az elmúlt években általában javultak, kivéve a romló egészségügyi ágazatot. Az állami vállalatok államháztartáson belüli teljes nem konszolidált adósságállománya szintén magas maradt, 2017 végén a GDP mintegy 19,0 %-ának felelt meg. Folyamatban van az állami vállalatok nyomon követésének javítását célzó intézkedések bevezetése, de hatásuk még nem érzékelhető. Az állami vállalatokra vonatkozó adósságkezelési és feltőkésítési terv folyamatban levő végrehajtása valószínűleg csökkenti az eladósodást és a kamatköltségeket, de a korlátozott mértékű költségvetési átcsoportosítások kiszámítható és átlátható keretének biztosítása révén tovább erősíthetők a jó irányba ható ösztönzők.

(12) A javuló gazdasági teljesítménynek köszönhetően folytatódik a portugál munkaerőpiac élénkülése. 2017-ben mintegy 150 000 új munkahely jött létre a gazdaságban, és a foglalkoztatási ráta (a 20–64 éves korosztályban) 73,4 %-ra nőtt, vagyis visszatért a válság előtti szintre. A munkanélküliségi ráta jelentősen visszaesett, és most az euróövezeti átlag alatt van. A tartós munkanélküliségi ráta szintén gyorsan csökkent, de még mindig viszonylag magas. A folyamatban lévő aktív munkaerőpiaci intézkedéseken, a társadalombiztosítási járulékokra vonatkozó mentességeken és az állami foglalkoztatási szolgálat keretében az álláskeresőknek nyújtott személyre szabott támogatáson kívül Portugália 2018-ban egyablakos foglalkoztatási ügyintézés bevezetését is tervezi. Ez fontos szerepet játszhat abban, hogy az aktivizálási intézkedések az érintettek szélesebb körére terjedjenek ki. A szegénységi és egyenlőtlenségi mutatók szintén javultak. A szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élők aránya közeledik az uniós átlaghoz, és a népesség legszegényebb 20 %-ának jövedelemhányada 2015 óta nőtt. A jövedelmi egyenlőtlenség szintje azonban még mindig magas. Emellett a szociális transzferek nem járulnak hozzá hatékonyan a lakosság szegénységből való kiemeléséhez (a nyugdíjak kivételével), a minimálbérrendszer megfelelősége (bár javult) továbbra is korlátozott, és a lakások megfizethetősége egyre nagyobb kihívást jelent az alacsony jövedelmű háztartások számára.

(13) Annak ellenére, hogy 2017-ben jelentősen nőtt a határozatlan idejű munkaszerződések száma, az ideiglenesen foglalkoztatottak aránya stabilan 22 % maradt, ami még mindig az egyik legmagasabb az EU-ban. 2017-ben az ideiglenesen foglalkoztatottak mintegy 82 %-a nem önként választotta ezt a típusú foglalkoztatást. Miközben egyre több munkavállaló válik ideiglenes foglalkoztatottból állandó munkavállalóvá, a munkanélküliek esetében az a legáltalánosabb, hogy határozott idejű munkaszerződéssel találnak munkát maguknak. Emellett a válság idején nőtt az ideiglenes és állandó foglalkoztatottak közötti (már amúgy is széles) bérszakadék. Az állandó munkahelyek létrehozásának előmozdítására irányuló intézkedések (pl. a *Contrato-Emprego*) és a veszélyeztetett csoportokhoz tartozók foglalkoztatásához biztosított társadalombiztosítási járulékfizetés alóli mentesség hatékonynak

bizonyult, de mindezek hatóköre korlátozott. A foglalkoztatásvédelmi jogszabályok és a nehézkes bírósági eljárások néhány eleme továbbra is akadályozhatja a határozatlan idejű munkaszerződésekkel való munkaerő-felvételt. Jelenleg azonban nem tervezik az elbocsátásra vonatkozó jogi keret felülvizsgálatát. A kormány intézkedéseket tervez a munkaerőpiaci szegmentáció kezelésére a szociális partnerekkel folytatandó háromoldalú megbeszélések révén.

(14) A felnőtt munkaerő általános készségszintje európai összehasonlításban a legalacsonyabbak között van, és az ország innovációs potenciáljának, valamint versenyképességének gátját jelenti. Ez vonatkozik a digitális készségekre is: 2017-ben a 16–74 év közötti korosztálynak csupán 50 %-a rendelkezett alapvető vagy az alapvetőt meghaladó digitális készségekkel (szemben az 57 %-os uniós átlaggal). Ezzel összefüggésben programok elindítására került sor (ilyen mindenekelőtt a *Qualifica* és a digitális készségekkel kapcsolatos nemzeti kezdeményezés, az *Incode 2030*), de az, hogy hatékonyan tudják-e fejleszteni a munkavállalók alapvető (számolási, írás-olvasási és digitális) készségeit és végső soron növelni a termelékenységet, a készségek puszta elismerésén túl a kínált képzés kiterjedtségétől és minőségétől is függ. Bár vannak bizonyítékok arra, hogy a legutóbbi (2014 óta összesítve 18,3 %-os) minimálbér-emelés nem befolyásolta hátrányosan az alacsony képzettségű munkavállalók foglalkoztatási rátáját, de az, hogy 2017 harmadik negyedévében jelentősen, 20,4 %-ig nőtt az érintett munkavállalók aránya, növekvő bérnyomást eredményezett. Ez azzal a kockázattal jár, hogy csökken a készségszintek függvényében fizetett javadalmazás különbsége, különösen az alacsony és közepes képzettségű munkavállalók viszonylatában, így az alacsony képzettségűek nem kapnak kellő ösztönzést ahhoz, hogy befektessenek az oktatásba és képzésbe. A kormány a szociális partnerekkel együttműködve szorosan nyomon követi a minimálbér alakulását.

(15) A korai iskolaelhagyók aránya továbbra is meghaladja az uniós átlagot, de hosszú távon csökkenő tendenciát mutat, részben az oktatási siker ösztönzésére és a lemorzsolódók arányának csökkentésére irányuló intézkedések végrehajtásának köszönhetően. Tovább javulnak az oktatási eredmények, de az esélyegyenlőséggel kapcsolatos aggályok merülnek fel, mivel az alsó és a felső társadalmi-gazdasági kvartilist tekintve jelentősen eltér a gyengén teljesítők aránya. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya a 30–34 év közötti korosztályban a 2016. évi 34,6 %-ról 2017-ben 33,9 %-ra csökkent, ami messze elmarad a 2020-ra kitűzött 40 %-os nemzeti célkitűzéstől. Annak ellenére, hogy a tudományos, mérnöki, műszaki és matematikai végzettségűek foglalkoztathatósága magas, nem jelentős az e területeken elhelyezkedő diplomások aránya.

(16) Annak ellenére, hogy az utóbbi években fejlődött a portugál kutatási és innovációs rendszer, különösen a humán erőforrás és a tudományos eredmények nagyságrendje és minősége tekintetében, még többet kell tenni a tudományos szféra és a vállalkozások együttműködésének megerősítését célzó környezet és támogató feltételek kialakítása terén. Ez vonatkozik a tudás- és technológiatranszfer korlátaira, a kutatási eredmények piaci hasznosítására, valamint a kutatói életpályamodellekre, amelyek nem ösztönzik kellőképpen a kutatókat arra, hogy feltárják az úgynevezett vállalkozói kutatás és az iparral való együttműködés lehetőségeit. A szellemi tulajdonnal kapcsolatos tájékoztatás megerősítése és a fogalom egyértelműsítése a tudományos szektor és az üzleti élet közötti kapcsolatok szempontjából hozzájárulhat a szerződéses célkitűzések megvalósításához szükséges idő lerövidítéséhez, a tudományos ismeretek pénzre váltásához és gazdasági potenciáljuk erősítéséhez.

(17) A nemteljesítő eszközök állományának gyorsabb csökkentésére irányuló átfogó stratégia végrehajtása folyamatban van. Ennek köszönhetően sikerült a 2016-os 17,2 %-ról 2017 harmadik negyedévére 14,6 %-ra csökkenteni a bruttó hitelállományban a nemteljesítő hitelek arányát. A nemteljesítő vállalati hitelek különösen aggodalomra adnak okot, mivel a nemteljesítő hitelek teljes állományának mintegy kétharmadát teszik ki; a nemteljesítő vállalati hitelek aránya továbbra is magas, a bruttó hitelállomány 26,6 %-a. A rossz eszközök szanálása elengedhetetlen az új beruházásokhoz és a fenntartható növekedéshez szükséges hitelkínálat bővítéséhez. A fizetésképtelen vállalkozásokra vonatkozó eljárások és a rossz eszközök értékesítéséhez rendelkezésre álló szűk másodlagos piacok azonban továbbra is komoly akadályt jelentenek a nemteljesítő hitelek arányának csökkentése terén. Bár a tőkeállomány bővülése a költségek csökkentésére irányuló erőfeszítésekkel együtt javítja a pénzügyi ágazatbeli kilátásokat, a nyereségesség továbbra is alacsony, az állampapírokkal szembeni kitettség számottevő és a tőketartalékok nem elegendőek.

(18) A finanszírozáshoz és tőkéhez jutás továbbra is komoly kihívás a portugál gazdaságban. A finanszírozáshoz és különösen a saját tőkéhez való stabil hozzáférés az egyik legnagyobb kihívás a portugál vállalkozások számára, amihez hozzájárul a hitelállomány-leépítési nyomás is. Relatív értelemben az alternatív finanszírozási források változatlanul csekély jelentőségűek. Az utóbbi években új programok és hitelkeretek bevezetésére került sor, az üzleti környezet további egyszerűsítésével együtt, de további előrelépésre van szükség. Ugyanakkor a nemteljesítő hitelek és a vállalati adósság állománya továbbra is magas, bár csökkenőben van, és a tőkeallokáció termelékenyebb vállalkozások felé való elmozdulása előnyös lenne a beruházási környezet szempontjából.

(19) Annak ellenére, hogy történt előrelépés a polgárok és vállalkozások mindennapi életét megkönnyítő, több területre kiterjedő adminisztratív egyszerűsítés terén, az ágazatspecifikus szabályozási és adminisztratív akadályok továbbra is gátolják a beruházásokat és az erőforrások hatékony elosztását. Ebben a tekintetben a sürgős ágazatspecifikus reformok közé tartozik az eljárási munkafolyamatok átalakítása a döntéshozatali határidők lerövidítésével, a hallgatólagos jóváhagyási eljárás alkalmazhatóságának bővítése, valamint a számos dokumentum benyújtását igénylő engedélyezési eljárások felváltása az úgynevezett felelősségvállaló nyilatkozattal. Az építőipari ágazatot terhelő adminisztratív költségeket a tényleges költségek arányában kell megállapítani. A közbeszerzés terén továbbra is korlátozott a verseny. A felülvizsgált közbeszerzési kódex célja az átláthatóság és a verseny előmozdítása, valamint a közbeszerzések jobb kezelése. Nyomon kell követni az új szabályok végrehajtását, ideértve a szerződések közvetlen odaítélésének alkalmazására vonatkozó szigorúbb szabályok hatását. Bár a portugál igazságszolgáltatási rendszer hatékonysága változatlanul javul, továbbra is kihívást jelent a közigazgatási bíróságokon folytatott eljárások hossza. Emellett a vállalkozások továbbra is aggályosnak tartják a korrupciót és az átláthatóság hiányát. Bár folytatódott az előrelépés a korrupció megszüntetése terén, a közintézményeken belül a feddhetetlenség javítására irányuló erőfeszítések eredményei eddig nem kielégítőek.

(20) A pénzügyi támogatási program óta kevés szabályozási reformra került sor, és a program keretében elfogadott reformok megtorpantak, sőt visszafordításuk is előfordult. Számos szakmai szolgáltatást nem nyújthatnak vállalatcsoportok. Egyes szakmai üzleti szolgáltatások, mindenekelőtt a jogi szolgáltatások esetében a végrehajtási szabályok bizonyos meghatározó pontok, így például a jogi forma, a

részesedés, az irányítás, a reklám és a multidiszciplináris gyakorlatok tekintetében kevésbé ambiciózusak, mint a kerettörvény. Az építőipari szolgáltatók engedélyezésének és nyilvántartásba vételének reformja nem egészült ki a szerelési és épületgépészeti szolgáltatások ellenőrzésének enyhítésével.

(21) A 2018. évi európai szemeszter keretében a Bizottság átfogóan elemezte a portugál gazdaságpolitikát, és az elemzést közzétette a 2018. évi országjelentésben. A Bizottság értékelte továbbá a 2018. évi stabilitási programot és a 2018. évi nemzeti reformprogramot, valamint az előző években Portugáliának címzett ajánlások végrehajtása érdekében hozott intézkedéseket. A Bizottság figyelembe vette nemcsak azoknak Portugália fenntartható költségvetési, valamint társadalom- és gazdaságpolitikája szempontjából mutatott jelentőségét, hanem azt is, hogy milyen mértékben felelnek meg az uniós szabályoknak és iránymutatásoknak, tekintve, hogy az Unió átfogó gazdasági kormányzását az uniós szempontoknak a leendő tagállami döntésekbe való beépítésével kell megerősíteni.

(22) A Tanács ezen értékelés fényében megvizsgálta a 2018. évi stabilitási programot, és arról alkotott véleményét[10] különösen az alábbi 1. ajánlás tükrözi.

(23) A Bizottság által elvégzett részletes vizsgálat és ezen értékelés fényében a Tanács megvizsgálta a nemzeti reformprogramot és a stabilitási programot. A Tanácsnak az 1176/2011/EU rendelet 6. cikke szerinti ajánlásait az alábbi 1–3. ajánlás tükrözi,

AJÁNLJA, hogy Portugália 2018-ban és 2019-ben tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. Biztosítsa, hogy a nettó elsődleges államháztartási kiadások nominális növekedési rátája 2019-ben ne haladja meg a 0,7 %-ot, ami a GDP 0,6 %-ának megfelelő éves strukturális kiigazításnak felel meg. A rendkívüli bevételeket használja fel az államháztartás adósságának csökkentésére. Mindenekelőtt az egészségügyi ágazatban erősítse meg a kiadások ellenőrzését, a költséghatékonyságot és a megfelelő költségvetés-tervezést, a kórházakban fennálló hátralékok csökkentésére összpontosítva. Mindenekelőtt az állami vállalatok nettó összjövedelmének növelésével és adósságállományuk csökkentésével javítsa az állami vállalatok költségvetési fenntarthatóságát.

2. Teremtsen olyan feltételeket, amelyek előmozdítják a határozatlan idejű szerződéssel való munkaerő-felvételt, beleértve a jogi keret felülvizsgálatát a szociális partnerekkel együttműködve. A felnőttképzési programok szakképzési összetevőjének megerősítésével és hatókörének szélesítésével növelje a felnőtt népesség készségszintjét, ideértve a digitális jártasságot. Javítsa a felsőfokú végzettségűek foglalkoztatását a tudományos és technológiai területeken.

3. Növelje a fizetésképtelenségi és behajtási eljárások hatékonyságát és építse le a nemteljesítő hitelek másodlagos piacán meglévő akadályokat. Javítsa a vállalkozások finanszírozáshoz való hozzáférését. Az eljárási határidők lerövidítésével csökkentse az adminisztratív terhet, nagyobb mértékben alkalmazva a hallgatólagos jóváhagyás eljárását, és észszerűsítse a dokumentumok benyújtására vonatkozó követelményeket. Szüntesse meg a tartósan fennálló szabályozási korlátozásokat az erősen szabályozott szakmákra vonatkozó kerettörvény megfelelő végrehajtásának biztosításával. Növelje a közigazgatási bíróságok hatékonyságát, többek között az eljárások időtartamának csökkentésével.

[10] Az 1466/97/EK tanácsi rendelet 5. cikkének (2) bekezdése szerint.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

a Tanács részéről
az elnök